

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Vigesima prima. Verba illæ: Dispensit superbos mente cordis sui: explicantur de Iudæis, ubi hæc præcipuè ostenduntur, beneficiorum copia, quibus Deus eos cumulavit; ingratitude illorum, filium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

stitutus in Ecclesia Romana, ut sic intel-
ligamus, illum gladio ancipiti verbi diu-
ni defensores, ac illius tutorem speciali,
& oportuna ratione à Deo datum, & cō-
stitutum esse. Sed à pelagus infinitæ Dei
bonitatis, ut ipse ad protegendum nos
maiori obligationis vinculo se astrin-
geret: *Fecit potentiam in brachio suo*: hoc est,
porrexit ad humanam naturam brachiū,
& dexteram suam, ut illam in matrimo-
nium sibi copularet, ac maritalem fidem
(contrahendo cum ea nuptias) ei daret,
ut loquitur D. Paulus, & exponit D. Gre-
gorius. frequentissimum enim est in nu-
ptiis per dexteræ porrectionem fidem in-
ter coniuges dari, vnde de Didone cecit
Virgilius:

lib. 5.
D. Greg. hō.
in Enūg.

Virg. li. 4.
Aneid.

*Nec te noster amat, nec te data dextera
quondam,*

*Nec mori: ut a tenet crudeli funere Dido.
Et apud Ouidium in epistola Phyllidis
ad Demophoontem:*

Virg. in epi.

*Iura fides ubi nunc, commissaque dextera
dextra?*

Apud Armenos, & Iberos, ut refert Cor-
nelius Tacitus, illud peculiare fuit, ut
non solum dextris, sed etiam sanguine
medio fœdera inirent: *Mos est*, inquit,
*Regibus, quoties in societatem cocant, impli-
care dexteræ, pollicesque inter se vincire, no-
doque perstringere, donec sanguis in artus ex-
tremos se infuderit, leui ictu cruorem eliciunt,
atque inuicem lambunt: id factum arcanum
habent, quasi mutuo cruore sancitum, at Dei
filius perpetuo atque indissolubili fœde-
re, firmiori ac sanctiori vinculo, medio
nempe purissimo sanguine, à matre sua
exhibito, nuptias cum natura humana
celebrauit, cique amplissimam dotem ac
patrimonium copiosissimum constituit,
pretiosissimo eius sanguine in Cruce pro-
fuso. suscepit igitur dextera Dei huma-
nam naturam, iuxta illud isaïæ: *Suscipit
te dextera iusti mei*: vnde cum Deus iuret,
ac pollicitationes suas faciat in dextera
sua, & in brachio fortitudinis sue, ut ait I-
saïas, & cum maiestatem & gloriam suā
in brachio dextero ostendat, Ecclesiast.*

Orat. Ta.
in lib. 12.

lib. 42.

lib. 62.

dicente: *Glorifica manum, & brachium dex-
terum*. Cumque per brachium, dextera
sua potentiam Deus nobis manifestet,
ut ait Dauid: *Dexteram tuam sic notam fac*:
oportune Virgo Spiritu sancto afflata
per brachium Dei Verbum incarnatum
intelligens, in sonoram illam ac dulcem
vocem prorupit: *Fecit potentiam in bra-
chio suo*: cui sit honor, & gloria in sæcula
sæculorum Amen.

HOMILIA XXI

*Verba illa: Dispersit superbos men-
te cordis sui: explicantur de Iu-
dæis, ubi hæc præcipue ostenduntur,
beneficiorum copia, quibus Deo
eos cumulauit: ingratitude illo-
rum, filium eius occidentium va-
ria supplicia, qua ob id perpeße
sunt.*

De potentia diuini brachij
in debellandis hostib. ser-
monem habiturum, qua
omnes suos infestissimos
hostes Iudæos, Hæreticos,
ac dæmones profligauit, illa me Dauidis
verba non parum deterrent: *Quis loquetur Ps. 105.*
potentias Domini quasi diceret: nemo vnde D. Hieronymus hæc verba exponens
ait: Nemo est dignus prædicare potentiam Pa- D. Hier. su-
tris, nisi Filius; nemo potest potentiam Patris per Ps. 105.
loqui, nisi ille, qui & ipse potens est. illud ta-
men in hac difficultate leuamen mihi
superest, quod meminisse eundem Dauidē
alibi dixisse: Quoniam non cognoui literatu- Psal. 70.
ram, introibo in potentias Domini. vbi origi-
nale Hebræum legit: Quoniam non cognou-
ni numeros, siue (ut vertunt Symmachus,
& Theodoretus) Quoniam non cognoui nu-
merare: quasi diceret: quoniam non va-
leo laudes omnibus numeris absolutas
Deo referte, ingrediar ad laudandum,
non virtute mea, sed Domini potentia
fictus

Chryf. *Lysit.* fretus, vt explicat Chryfoftomus Lusitanus: diuinæ ergo potentie innitens non pro dignitate rei, sed pro modulo nostro de mirabili potentia, quam brachium Dei aduersus immanissimos suos hostes detexit, sermonem instituit. Prius tamen aduertere oportet, quod tamen probabilis sit expositio Cornelij Ianfenij existimantis verba illa B. Virginis: *Fecit potentiam in brachio suo*: intelligenda esse vt præterita facta respiciat, sicut verbum illud *fecit* planè sonat, quemadmodum enim olim Anna mater Samuelis, postquam diuinam benignitatem decantaauerat, continuo ad prædicandam eius potentiam, & iustitiam in præteritis factis clucentem se conuertit, dicens: *Arctus fortium superatus est, & infirmi accinssi sunt robore; repleti prius pro panibus se locauerunt, & famelici saturati sunt*: ad eundem modum B. Virgo, postquam diuinam benignitatem in mysterio incarnationis exaltauerat, continuo ad eius potentiam in præteritis operibus manifestandam orationem conuertit. Rursus, licet probabilis etiam sit Eusebij Emiseni, & Lyranii, Anselmi, & aliorum expositio, asserentium verbum illud *fecit* de præterito, pro futuro esse accipiendum, nam Virgo tamquam vera Prophetissa propter omnimodam certitudinem, quam de rei eventu habebat, de re futura loquebatur, tamquam si iam præterita esset, licet (inquam) neutra hæc interpretatio improbabilis sit, verius tamen esse arbitror eam esse verborum Spiritus sancti vbertatem, Vt sub eodem sermone varia mysteria ad diuersa tempora pertinentia complectatur: quare si verba hæc: *Fecit potentiam in brachio suo*: præterita ante Virginem sæcula respiciebant, alludebat quidem ad tempora illa, in quibus diuini brachij potentia mirum in modum se ostentauit, in illis enim totam terram, immo & vniuersam carnem (paucissimis exceptis) diluuij aquis inundauit & suffocauit: quinque copiosissimas ciuitates, igne deuorante, breuissimo temporis curriculo pe-

nitus concremauit: in turrim Babel ædificantes talem confusionis vertiginem immisit, vt ipsi mutuo sese intelligere non valerent, adeo vt cogentur ab opere cessare. Principem illum Tyri, qui dicebat in corde suo: *Dei sum, & in cathedra Ezechielis Dei sedeo*: acriter ad eum puniuit, vt ex ore Dei audierit: *Adducam super te alienos robustissimos gentium, & nudabunt gladios suos, & detrahent se*. Choz, Dathan, & Abiron contra Dei ministros varia consilia machinantes à terra hiati absorberi præcepit: Pharaonem nolentem dimittere populum Dei à tyrannica eius seruitute liberum, in mare rubrum submersit, & exercitum illius eiusdem maris aquis inuoluit: Regem Nabuchodonosorem aduersus Deum superbe insurgentem, bestiarum consortem fecit, adeo vt vna cum illis sæpè comederet; Regem Balthasar, in lauto quodam conuiuio repente pauere, & totis artibus contremiscere fecit, mittens manum in parietem, quæ tribus digitis sententiam à supremo iudice latam scriberet, pariterque intimaret: Regem Sennacherib acerbe ad eum multauit, vt vna nocte plusquam centum & octoginta hominum millia de exercitu illius interfecerit: Holofernem, populum Dei persequentem, manu imbecillis cuiusdam foemine interemit, quæ proprio illius gladio caput eius amputauit, Amanem, populum Israel summo odio persequentem, in paribulo quod ipse Mardochoo Iudæo parauerat, misere & ignominiose suspendi fecit; Antiochum vermicibus deuorandum tradidit; Nicanorem grauiterpuniuit, linguam eius in varias partes diuisam auiibus deuorandam dedit; Per multas gentes delcuit, vt habetur in Deut. Hetæbum, & Gergezæum, & Amorrhæum, Chananæum, & Pherezæum, & Heuzæum, & Iebusæum, ac tandem vt ait Dauid: *Percussit reges magnos, & occidit reges fortes: Seon regem Amorrhæorum, & Og regem Basan: & dedit terram eorum*. In his quidem omnibus, & in aliis quampluri-

li. de ver. Domini c. 2. 10. 1.

Cor. Ians. in c. 1. Luc. Luc. 1.

1. Reg. 2.

Euse. Emiff. hom. 6. ser. 6. ante 4. Dom. Aduent. Nic. de Lyra super 1. Luc. Ansel. Laud. apud Sixtum senen. l. 4. suæ biblioth.

Gen. 7.

Gen. 19.

Non. 16.

Ezech. 14.

Dan. 5.

4. Reg. 19.

1. Mach. 5.

1. Mach. 1.

Mat. 9.

1. Mach. 15.

Deut. 7.

Psal. 134.

plurimis, quibus diuina feotent eloquia,
 Deus ante Virginis tempora fecit olim
 potentiam in brachio suo. Verum ad illa,
 quæ postea patrauit, sermonem conuer-
 tentes, exordiamur primum ab his, quæ
 in Iudæos diuini brachij potentia se ma-
 nifestauit (per superbos enim, de quibus
 B. Virgo ait: *Dispersit superbos mente cor-
 dis sui*: Iudæos intelligi testantur D. Au-
 gust. Hugo Victorinus, & alij in com-
 mentario huius Cantici.) Sacra narrat
 historia, quod cū filij Ammon & Moab,
 & filij montis Seir uenissent contra Iosaphat,
 uertit Dominus insidias eorum in
 semetipsos. nam filij Ammon & Moab
 consurrexerunt aduersus habitatores
 montis Seir, ut interficerent & deleterent
 eos, cumque hoc opere perpetrassent, et-
 iam in semetipsos uersi mutuis concidere
 vulneribus. Pari modo superbis, & cæcis
 Iudæis euenit, cum enim uellent Domi-
 num occidere, semetipsos occidebant, &
 non tam Domino, quàm sibi ipsis noxij
 existebant. Sicut enim si quis lapidē ma-
 nu secare uelit, lapidem quidem nō scin-
 dit, sed manum uulnerat: ita Iudæi con-
 tra Christum agentes, Christum, in quā,
 lapidem primarium, lapidem probatum,
 & pretiosum, lapidem incorruptibilem,
 lapidem quem reprobauerunt ædifican-
 tes, qui tamen factus est in caput anguli,
 perniciem suam moliebantur, & in Deū
 ipsum interitum tentantes, ipsi interibāt.
 Quod Christus cum illis antea agens, ita
 sub his uerbum euenturum esse, clarissi-
 me prædixit: *Qui ceciderit super lapidem i-
 stam, confringetur.* hoc est, quicumque ex
 uobis super me ceciderit, mihi mortem
 inferens, ipse morietur. Verum, ut magis
 Dei potentia effulgeat, quam erga he-
 bræos exercuit, prius bona, quibus alias
 nationes eos præcellere fecit, breuiter in-
 dicabo, deinde ingratitudinem eorū, ac
 tandem eorū uindictam supplicium apponā.
 Decem præcipue beneficiis donata fuit
 gens Hebræorum à Domino, ob quæ in
 comparatione omniū aliarum nationū,
 Gens inclita, potens, sublimis, ac peculia-

ris appellari meruerit. Primum est, quod
 à Deo fuit electa, ut esset Dei peculiaris
 populus, ut narrat Moyses in Exod & in
 Deuteron. Secundum, quod plebs ista ue-
 ram Dei notitiam, uerumque Dei cultum,
 inter cæteras omnes mundi nationes re-
 tinuerit, ut apud Ecclesiast. legimus. Ter-
 tium, quod in hoc solo populo ab exor-
 dio mundi usque ad Christi aduentū in-
 tegre ac perfecte eius fides & religio con-
 seruata fuit. Quartum, sacri libri, diuiniq;
 paginæ eis concredite fuere. Quintum,
 Deus suam præsentiam sæpe tam in ora-
 culis dandis, quàm in responsis reddendis
 & promissis exhibendis, in uiscendis
 hostibus, propulsandis periculis, multis-
 que miraculis edendis declarauit. Sextū,
 huius populi protectorem contra barba-
 ras nationes, multos non solum viros,
 sed etiam Angelos defensores mittens se
 se ostendit. Septimum, huic soli populo
 legem à se conditam & scriptam dedit.
 Octauum, ex hac Iudæorū natione multi-
 tam uiri quàm mulieres admirabiles in
 omni uirtutum genere prodire. Nonū,
 ex hac gente Iudæica Messias Christus Ie-
 sus ortus est. Decimum, ex hoc populo
 lex Euangelica profecta est, & per Iudæos
 in omnes mundi partes propagata. Et ut
 paucis multa dicam, Moyses in Deut. hu-
 ius populi excellentiam demonstrare uo-
 lens dixit: *Hæc est enim uestra sapientia,*
intellectus coram populis, ut audientes uni-
uersi præcepta hæc dicant: En populus sapiens
& intelligens gens magna; nec est alia natio
tam grandis, quæ habeat Deos appropinquan-
tes sibi, sicut Deus noster ad est cunctis obse-
rationibus nostris. Quæ est enim alia gens sic
inclita, ut habeat ceremonias, iustaque iudi-
cia, & uniuersam legem, quam ego proponam
hodie ante oculos uestris? hæc ibi. His ta-
 men tantis beneficiis ingrati, cum alio-
 quin Christus Dominus penè innumeris
 efficacissimis argumentis, necnon euidē-
 tissimis portentis & miraculis doctrinā,
 qua se filium Dei naturalem esse asser-
 bat, ueram & euidenter credibilem com-
 probasset, ipsi nihilominus insipientes in-

eum, mille contumeliis & contumeliis affecterunt, peccatorem illum vocitarunt, ac Dei inimicum: *Non est hic homo à Deo, qui sabbatum non custodit*: miracula eius calumniabantur, necromanticum, & pactum cum Diabolo habere non sunt veriti dicere: *In Behelzebub Principe Dæmoniorum eiecit dæmonia*: eius doctrinam mille cavillationibus impugnantes vilipendebant: *Quænam doctrina noua est hæc?* murmurabant, quod cum inter peccatores frequenter inueniretur, vnus ex illis esset: *Quare cum peccatoribus & publicanis manducat magister vester?* Voracem & ebrium illum dicebant: *Ecce homo vorax, & potator vini*: Samaritanum illum appellarunt, quod perinde erat, ac si quis fidelem aliquem vocaret hæreticum; immo, & addiderunt, energumenum esse: *Samaritanus es, & Dæmonium habes*. Sæpe quaesierunt illum interficere, falso accusarunt, regem suum esse abnegarunt: *Non habemus Regem, nisi Cæsarem*: Barrabæ publico latroni, & homicidæ illum postposuerunt: *Crucifige, crucifige* acclamarunt, turpissima Crucis morte illum damnarunt, interemerunt, ac tandem gloriam resurrectionis illius mille calumniis obscurare conati sunt.

Hæc præuidens, & admirans Dauid interrogauit: *Quare fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania? Assiterunt Reges terræ, & Principes conuenerunt in vnum aduersus Dominum, & aduersus Christum eius?* quasi diceret: quare Pilatus, & Herodes atque omnes Iudæi aduersus Christum Dominum conspirarunt, vt eum morti traderent? numquid quia sanabat eorum cæcos? quia curabat paraliticos, quia medebatur leprosis, quia curabat hidropicos, & alios male habentes? numquid quia Dæmonia à corporibus ab illis obsessis imperio suo expellebat? numquid quia mortuos eorum ad vitam reuocabat? numquid quia Euangelicæ doctrinæ facta arcana eis referabat? numquid quia peccata dimittebat? numquid quia penè innumera fati miranda prodigia patra-

bat? Quare ergo fremuerunt gentes aduersus Christum? quare meditati sunt inania contra Dominum? certe cum pro eis nulla prorsus subsistat ratio, aut excusatio: *Qui habitat in caelis, iridebit eos*, & *Dominus subsannabit eos*: irisit quidem, cū omnia mediæ, quæ ad Christum spectandum & vilipendendum apposuerunt, diuina eius sapientia contra illos retorisit, & in maiorem Christi gloriam conuertit. In cuius figuram legimus, quod Ioseph israhelitus venditus à fratribus, princeps Aegypti creatus est, & fratres cōpulsus eius dominio subiugati. Commemorant Flauius Iosephus, & Philo, quod in eodē monte oliuatum, in quo Iudæi Christum ignominiose comprehenderunt, fuerunt à Vespasiano, & à Tito comprehensi, & multi eorum morte multati: ipsi dixerant: *Si dimittimus eum, omnes credent in eum, & venient Romani & tollent locum nostrum & gentem*: quia tamen eum non dimiserunt, sed potius occiderunt, Romani hi Imperatores velut immanissimi carnifices, ac Christi mortis vindices à Deo missi penè innumeros Iudæos trucidarunt, lanceis confoderunt, gladiis transuerberarunt, alios ex propriis locis turpiter expulerunt, alios depauperarunt; qui vero residui fuerunt, abierunt in dispersionem gentium: *Qui habitat in caelis, iridebit eos*. Iudæi Christum duxerunt ex Caipha ad Herodem, & ex Herode ad Caipham, at iidem Romani, quos gladio non interemerunt, varijs vexationibus excruciarunt, de Iudice ad Iudicem, ad varia inimicorum suorum tribunalia eos trahentes: *Qui habitat in caelis, iridebit eos*. Innocentissimam Christi carnem multis & prauissimis flagellis exulcerarunt, Flaccus tamen Iudææ Præfex, triginta & octo eorum primates per publicas Ierosolymus vias vapulare præcepit: *Qui habitat in caelis, iridebit eos*: Iudæi Christum Dominum illudentes, purpura illum induerunt, & arundinem instar sceptri in manu eius posuerunt, vt tamen Philo commemorat, milites Romani quendam nobilissi-

num Iudæum in sublimi throno collocarunt, papiraco diademate per irrisionem caput eius redimientes: *Qui habitat in celis, iridebit eos.* Noluerunt Iudæi trāfacto Paschate Christum interficere, sed tempore Paschatis mortem ei inferre machinati sunt, ut eo amplius eius infamia cresceret, quanto apud plures divulgaretur, qui ad Paschæ festum aduebant, cum tamen alioquin inueterata consuetudo vigeret, ut festa, quæ Romani celebrabant in natalitiis Imperatorū prius præterirent, quam malefactores morti adiudicari illā subirent; factum tamen est id, Prælidens Flacco iubente, ut Iudæo ū mors non differretur, sed ante celebrationem festorum, vel ut alij volunt, ipso paschate, in quo Christum crucifixerant, executioni mandaretur: unde Philo Iudæus conquerens dixit: *An nō poteras post-easi voluisset, easdem ab illis exigere penas?* recte sane id potuisset, tamen quia gens Iudaica recusavit Christi mortem post Pascha differre, nec mors Iudæorum post festa debuit dilari: quia *qui habitat in celis, iridebit eos:* Christum Dominum ligno crucis immaniter affixerunt: Flavius tamen commemorat in eodem die ingentem Iudæorum multitudinem ignominiose fuisse crucifixam, tantāq; ait illo tēpore fuisse crucifigendorum copiā, *ut locus non sufficeret, nec cruce corporum multitudinis: ecce qui habitat in celis, iridebit eos.* Tandem noluerunt Iudæi credere Patrem misisse in mundum Filium suū, quin potius eundem spreuerunt, Deus tamen misit in illos patrem vnum, & filium vnum. Titum scilicet & Vespasianum quos supra commemoravi, qui grauitate eos oppresserunt, ut qui in Patrem & Filium credere recussissent, ab vno patre & vno filio suæ incredulæ obstinationis pœnas lucrent. Iudæi Christi legem, vera sacramenta, incrementumq; eius sub speciebus panis & vini sacrificium refutarunt, Ecclesiæ Catholicæ à Christo initiatæ regimini subijci obdurato animo repugnarunt, in huius tamen obduratio-

nis pœnam ipsi remanserunt absque lege, absque vera doctrina, absque sacramentis, absque templo & altari, absque vero sacrificio, absque sacerdotio, absque oraculis, absque Prophetis, absque regimine, absque regno in varias regiones dispersi, & in summo opprobrio apud omnes nationes habiti, ut impletur quod Christus supremus Propheta in eos, & eis vaticinatus fuerat: *Veniens dies in te, & Luc. 19. circumdabunt te inimici tui vallo & circumdabunt te, & coangustabunt te undique, & ad terram prosteruent te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem eo, quod non cognoueris tempus visitationis tue.* His autem malis tria singularia addo, quibus diuina ira in eos exarsit: primum est, quod eorum corporibus grauis adeo fœtor inerat, ut nomen fœtentium fuerat consequuti. in cuius probationem Ammianus Marcellinus scribit: *Ille, cum in Palaestinam transiret, Ammianus Ægyptium petens festinans Iudæorum, & Marcell. li. 2. tumultuantium circa se tædio percitus, dolenter dicitur exclamasse, ô Marcomani, ô Quadi, Imperat. ô Sarmatæ: tandem alios vobis deteriores inueni.* Atque in eiusdem rei confirmationem Cæsarius venerandæ pietatis acconditæ doctrinæ Auctor, qui ante quadringentos fere annos scripsit, commemoratur: quod veniente quodam Iudæo cū suis amicis & cognatis ad monasterium, in quo erat eius filia puella; quæ illo inuito Christianæ militiæ nomen dederat, ut eam inde educeret: Virgo illorum aduentus alioquin ignara, sentire cepit fœtorem magnum, adeoque intolerabilem, ut audientibus cunctis in hunc modum loqueretur: *Nescio unde sit, fœtor Iudæicū me grauat:* cumque interim Iudæis pullantibus, Abbatissa diceret: *filia Catharina (ita enim in baptismo vocata fuerat) parentes tui cupiunt te videre: cui illa statim respondit: Ecce iste est fœtor, quem sensi; non video illos.* Et sic non acquieuit, neque ad illos videndos, aut alloquendos accessit. Ante Christi Domini mortem, Iudæi adeo

Philo ibid.

Flavius ibi.

Osee 14.

odoriferi erant, vt Osee sua uolentibus lilijs eos comparare non dubitavit, dicens: *Israel germinabit sicut lilius, & erumpet radix eius ut Libani.* verum totus hic odor post immane mortis Christi patratum scelus, conuersus est in foetorem, ita vt in eis illud Isaiæ impleteretur: *Et erit pro sua ui odore faetor.* dixerunt quidem Iudæi contra Moysen & Aaron indignati: *Videat Dominus, & iudicet, quoniam faetere fecistis odorem nostrum:* sed nunc multo maiori iure sibi ipsis irasci, & indignari debent, quia se ipsos peccatis omnibus gentibus abominabiles, ac foetidos reddiderunt.

Exod. 5.

Secundum malum, quod incurrerunt Iudæi, illud sanè fuit, quod non solum sine æstimatione & honore dispersi uersentur inter gentes, sed etiam vt omnibus in proverbium, ac fabulam dati sint eo modo, quo illis per Moysen multò ante prædictum fuerat: *Et eris perditus in proverbium, ac fabulam omnibus populis, ad quos te intruderit Dominus.* Nulla enim fere regio est, per quam Deus gentem istam non disperserit: iuxta illud eiusdem Deuteronomij: *Disperget te Dominus in omnes populos à summitate terre vsque ad terminos eius & tamen nullibi in pretio sunt, ubique terrarum cunctis nationibus contemptibiles facti sunt.*

Dent. 28.

Tertium, ac deterius Iudæorum malū est, crassissimæ ignorantæ densissima caligo mentem eorum occupans: *Percutiet te Dominus amentia, & cecitate, ac furore mentis, vt palpes in meridie sicut palpare solet cæcus in tenebris, & non dirigas vias tuas:* in quibus verbis maxima obseruatione dignum est cum cecitate coniunxisse Moysen amentiam, vt significaret, quod sicut amentes attoniti, & mente capti cum ægrotant, nec hoc ipsum sentiunt, quod ægri sint, omnemque medicinam saluberrimamque antidotum respuunt, ita Iudæi adeo dementati sunt, vt neque grauissimum suum morbum agnoscant, aut sentiant, omniaque suæ amentia saluifera remedia valde detestentur. hinc

Ibid.

Ibid.

facile erit intelligere, quàm apte verba illa Virginis: *Dispersi superbos mente cordis sui,* Iudæis obstinatis conueniant; ipsi enim tamquam superbissimi arroganter dicebant: *Nos semen Abrahæ sumus, & nemini seruiuimus vnquam:* & quia propriū est superborum velle omnibus anteponi, amabant primos accubitus in cœnis, salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi, gloriabantur se Moysis doctrina imbuto: *Nos Moysi discipuli sumus, nos scimus quia Moysi locutus est Deus, hunc autem nescimus vnde sit:* huius elationis, & arrogantia tumentes fluctus compescuit Dei potentia, ac seuera iustitia, in abiectissimo omnium loco illos collocans, ita vt sint omnium nouissimi, vnde vbi nostra vulgata legit: *Dispersi superbos mente cordis sui:* Interpretes Græcus, & Siraica translatio vertunt: *Dispersi sunt superbi cogitatione cordis ipsorum,* id est (vt Euthymus interpretatur) *Dispersi eos, qui superbi erant in cogitatione cordis sui, quique apud se ipsos magnifice sentierant. Sed interrogabit, & merito quispiam, quare Deus non fecit, vt Titi & Vespasiani persecutione per omnem Iudæam grassante, omnes penitus interficerentur, ita vt nullus residuus maneret, sed voluit potius, vt in dies multiplicentur, variasque regiones incolant? Huic interrogationi respondet D. Augustinus in hæc verba: Quod per omnes ferè terras, gentesque dispersi sunt, vnus illius veri Dei prouidentia est, vt quod Deorum falsorum vsquequaque simulachra, aræ, luci, templa eueriantur, & sacrificia prohibentur, de codicibus eorum probeatur, quemadmodum hoc fuerit tantò ante prophetatum, ne forte cum legeretur in nostris, à nobis probaretur esse consilium: similem etiam aliam eiusdem Iudæicæ dispersionis rationem his verbis tradit Rupertus Abbas: Notandum, Iudæorum dispersionem ideo factam esse, vt non tantum in vno loco, sed in omni terra fidem gentium confirmarent, dum eum à parentibus suis crucifixum fuisse assererent, & scripturas, in quibus nobis prædictus est, se habere*

Ioan. 1.

Matth. 23.

Ioan. 9.

Translat.

Græca, &

Siraica in.

1. Lac.

D. Aug. in

Cin. Dei

c. 34.

Rupert.

Abb.

1185

non denegarent. Itaque volunt hi Patres propterea Iudæos non occisos, sed potius in dispersionem gentium abire permisos, ut factæ paginæ libros, qui Christum verum Messiam esse testantur, ad paganos etiam per varias regiones deferrent, ut hinc omnibus innotescat ea, quæ Catholica fides docet de Christo Domino, non esse Christianorum fragmenta, sed ea solū quæ antiqui Prophetæ multis retrò temporibus de illo vaticinati fuerant, & in illo ad vagum nunc completa esse perhibentur. Quare sicut senii post dominos suos codices ferunt, quorum pondere ipsi deficiunt, Domini verò legendo proficiunt, sic Iudæi sacros libros nostros portant, quibus ipsi onerantur, Christianicolæ verò erudiuntur, & qui ex gentibus ad illos conuertuntur. codicem ergo portat Iudæus, vnde Christianus credat, & ille confundatur, & Catholica veritas gentibus pateat. Hanc autem D. Augustini, & Ruperti rationem pulchra Regis vatis prophetia confirmo, quæ iustificat illam illustrat: *Deus ostendit mihi super inimicos meos, ne occidas eos, ne quando obliuiscantur populi mei: disperge illos in virtute tua, & deponere eos prorector meus Domine: D. Augustinus vertit: Deus meus demonstravit mihi de inimicis meis: alludens forte ad originale Hebræum, quod in hunc modum habet: Deus videre faciet me in inuidis meis: ecce igitur prophetatū non omnes fore occidendos, ne occidas eos: ecce prophetatū dispergendos fore: disperge illos in virtute tua: ecce vniūque rationem prophetatam: ne quando obliuiscantur populi mei: dum enim ipsi per omnes mundi regiones sacros libros deferunt, non possunt populi obliuisci, nec inficiari ea omnia, quæ de Christo eius sectatores prædicant, in sacris illis codicibus multis retrò annis diuinitus prædicta fuisse. Quare putauerim, quod ad eum modum, quo olim Deus posuit signum in Cain, ita & illud imposuit in Iudæis: quem admodū enim in Cain, quem Deus propter mortem innocenti fratri suo Abel iniuste illatam,*

vagum & profugum super terram esse decreuit, posuitque in illo signum trepidationis (vt aiunt Interpretes super Genesim) ne occideretur, vt faceret textus ait: *Posuit Dominus in Cain signum, vt non interficeret eum omnis, qui inuenisset eum, ita sancte Iudæis fecisse videtur, quos propter iniustissimā innocentissimi Abelis, Christi Domini, mortem vagos super terram, profugos, & dispersos esse voluit; ne tamen occiderentur, posuit in eis signū, signum (inquam) non solum occultum circumcissionis, sed & manifestum, & omnibus patens, obseruantiam scilicet sabbati, immolationem in Paschate, azimorum comestionem, & alias similes antiquas legis ceremonias, quas ipsi custodiunt. hoc igitur multiplici signo ab aliis omnibus discreti minimè occiduntur, Deo id sic prouidente, vt sacrorum librorum per omnes regiones baiuli sint, & veritas Catholica Christum attestans magis ac magis in dies corroboretur. Cui sit honor & gloria in sæcula sæculorum. Amen.*

Interpretes
super c. 4.
Gen.

HOMILIA XXII.

Eadem verba: *Dispersit superbos mente cordis sui: de Hæreticis explicatur, insignis, inuectiua aduersus illos proponitur ex varijs Sanctorum Patrum testimonijs, præcipue tamen ex metaphora Vulpis, quam multiplici, tam sacra, quam humana eruditione prosequimur.*

EQVVRVS expositionem quorundam Doctorum, qui cum Angelo Coelestino verba illa Virginis: *Dispersit superbos mente cordis sui*: aptè de hæreticis intelligi opinantur, aduersus hæreticos Ecclesiæ Catholicæ infestissimos

Ang. Celest.
super Mis.
disc. 38.